

Székely Közélet

Előfizetési árak:

Egész évre 160 leu.
 Fél évre 80 leu.
 Negyed évre 40 leu.

Politikai, közgazdasági és társadalmi ujság
 Megjelenik szombaton reggel
 Felelős szerkesztő: TOMPA LÁSZLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Bulev. Regele Ferdinand 14 szám
 (v. Kossuth-utca).
 Telefonszám: 34.

Az első alkalommal leszavazták a magyar nyelvet.

A képviselőházban most folyik a közigazgatási törvényjavaslat tárgyalása. A vitában a mi derék magyar képviselőnk, a zsidó-vallású Hegedüs Nándor is felszólt. A javaslat első paragrafusa szerint a községek beosztását a prefect határozza meg, a megyei interimbizottság véleménye alapján. Hegedüs Nándor óvást emelt az interim bizottságok szereplése ellen, mert megnyugvással csak a nép által választott megyetanácstól lehet várni, hogy a községek új szervezésénél elfogulatlan és politikamentes véleményt fognak adni. Minthogy enélkül a beosztási határozat sok veszélyt rejthet magában a községekre nézve: azt indítványozta Hegedüs a képviselőházban, vegyék be a törvénybe, hogy a községek beosztásáról hozandó határozatot magyar nyelven is írják meg és függeszték ki a magyar lakosság az ellen magyar nyelven adhatta be felelőbizetét.

Hegedüs indítványának indokolásában azt mondta a Solomon—Réti-féle többségi képviselőknek:

— Önök a választások alatt,

amikor a Magyar Párt ellen kellett küzdeni, magyarnyelvű falragaszokat bocsátottak ki, és ezt minden magyar falu községében a hivatalos hirdetőtáblán is kifüggesztették. Ha akkor jó volt a magyar nyelv és nem kisebbítette az állam tekintélyét, most sem lehet a hatósági tekintély rovására, ha a községek lakosságának anyanyelvén adják tudomására, hogy a prefectus milyen új beosztást akar keresztülvinni.

... A magyarpárti képviselő okos és lelkes indítványát a Solomon és Réti képviselő urék többsége egyhangulag leszavazta, elutasította.

Jól értsétek meg és jól jegyezzétek meg, székely testvérek, az a párt, amelynek hívei: Solomon és Réti, a választások alatt azt ígérték, hogy a magyar nyelv mellett fognak harcolni. s a községekben piros-fehér-zöld plakátokat ragasztottak ki: ez a párt és ennek az emberei most a képviselőházban, ahol a magyar nyelv sorsáról folyt a szavazás, már a legelső alkalommal a magyar nyelv ellen szavaztak! **Jól értsétek meg! Leszavazták a magyar nyelvet!!**

Miért késik a bikasegélyek kifizetése?

A Mezőgazdasági Kamara munkatervéhez szükséges pénzösszegnek a földtulajdonosokra kivetett 2 százalékos pótdából kellett volna befolytania. Azonban egy későbbi miniszteri rendelet az állami jövedelmek szaporítása céljából ebből a 2 százalékból 1 százalékot az állam javára elvont s így a kamara jövedelmét felére csökkentette le, de a kamara még ehhez a féljövdelemhez sem tud most hozzájutni, mert az adókielbízottságok nem vetették ki a teljes 2 százalékot, hanem csak egy százalékot, sőt néhol félszázalékot. A földmivélsügyi miniszter pedig elrendelte a pénzügyigazgatásnak, hogy amíg az állam részére elvont 1 százalék teljes összegében be nem folyik az államkasszába, foglalja le a kamara lecsökkentett jövedelmének is a felét. Így a kamara abba a helyzetbe jutott, hogy a törvény által eredetileg biztosított jövedelmének csak egy negyedét kapja meg, ami a fenntartási költségekre is alig elég.

Ezért késik a megszávozott bikasegélyek kiutalása, tehát a kamara hibáján kívül. A kormánynak elsőrendű feladata volna most, hogy legalább az eddig megszávozott segélyek gyors kifizetéséhez szükséges összeget a kamara rendelkezésére bocsássa, mert nem egy község most már abba a hátrányos helyzetbe került, hogy az eladó a hátrálékos bikavételár miatt perbe fogta.

A stresai konferencia érdekessége.

Felsőolaszországban, a Lago Maggiore tó partján levő Stresa nevű üdülőhelyen 15 állam képviselői ültek össze tanácskozássra, hogy megtárgyalják a Közép- és Kelet-Európa gazdasági helyreállítására szükséges teendőket. Az értekezlet elnöke, Bonnet György volt francia miniszter, megnyitóbeszédében annak az óhajának adott kifejezést, hogy a tanácskozásokból kapcsolják ki a politikát. Hogy ez a kívánság mennyire nem teljesíthető — hiszen a mai világgazdasági helyzet elválaszthatatlan összefüggésben van a békekötések óta folytatott hatalmi politikával — azt a konferenciát kísérő külföldi sajtóközlemények bizonyítják a legélelkebben.

A Financial News nevű nagy angol lap így ír:

Franciaország forgótökével akar hozzájárulni a dunai államok megalapozásához, — írja a lap — hogy a pénz útján döntő befolyást gyakorolhasson ezekre az államokra. Régi terve ez Franciaországnak, de az angol tényezők nem hajlandók hozzájárulni egy olyan szövetkezéshez, ahol ilyen politika érvényesülhet. Anglia csak akkor hajlandó támogatni a dunai államok szövetségét, ha minden politikai

befolyástól függetlenül egy gazdasági szövetség alakul.

A francia sajtó magatartása pedig a stresai konferenciával kapcsolatban egyenesen meglepetést keltett. A francia lapok javarésze azt írja, hogy megfontolatlan és elhamarkodott dolog volt a közép-európai gazdasági egység összerombolása. Kár volt 1919-ben tönkretenni azt az államegységet, amit osztrák-magyar monarchiának neveztek s ez által elvágni és összekuszálni a gazdasági élet élő szerveit. Az Oeuvre is ilyen értelemben ír és nyíltan követeli a bátor cselekvést. Pertinax, az utódállamok nagy barátja s az Echo de Paris vezércikkirója is Trianon revíziója mellett foglal állást s egyedül ezt találja visszavezető utnak a normális gazdasági élet felé.

Uj iskolai év — új gondok.

Tantervi bizonytalanságok, nehéz gazdasági viszonyok között köszönt ránk megint az új iskolai év. A szülők gondja ilyenkor mindig nagy volt, de talán sohasem volt ennyire súlyos, mint éppen a mostani világrkzises, pénztelen világban. Soha ennyi szomorú, bánatos szülő, könnyes arcú diákot nem lehetett látni, mint a mostani beiratások alkalmával. Tanügyi emberek beszélnek, hogy több szülő előadta, hogy nem is volt szándékuk tovább taníttatni gyermekeiket a nehéz gazdasági viszonyok miatt, de gyermekeik unszoló kérésére, kénytelenek beiratni, bár Isten tudja, hogyan tudják majd a tandíjat megfizetni. A társadalomnak ezekben a napokban fokozott érdeklődéssel kell az iskolák, főképpen a könnyes arcú szülők és diákok felé fordulni, hogy letörölje a szomorúságnak könnyeit s átsegítse a kulturának ezen szegény mártírjait a nehéz idők keserű megpróbáltatásain. Gyermekten, jómódu szülők! Itt az alkalom az áldozathozatalra. Vállaljátok egy-egy jétéhetségű szegény gyermek taníttatását s meglátjátok, megáld az Isten ezért a nemes cselekedetekért. S ti pedig társadalmi és vendiák egyesületek, akik eddig is jó példával jártatok elől a szegény tanulók segélyezésében, ne vonjátok meg támogatásotokat, mert igazában csak most van szükség a segítségre. Nemes tetteiteket áldani fogják a jövő századok.

S a jövő héten, amikor felhangzik az Egeket ostromló Veni Sancte, mindnyájan kérjük a Mindenhatót, hogy áldja meg a szülőket, tanulókat és tanárokat egyaránt, hogy mindnyájunkra nézve szerencsés, kedvező, áldásos legyen a sok küzdelemmel teljes iskolai év.

A denaturált szesz ára.

Csak nemrég emeltünk szót lapunkban az ipari célokra annyira nélkülözhetetlen denaturált szesz indokolatlanul magas: 50 lejese ára ellen. A szeszmonopolium igazgatósága most közhírré teszi, hogy a 86 fokos denaturált szesz árát literenként 28 lejre leszállította. Ennél magasabb árat számítani és gyengébb minőségű szeszt árusítani tilos.

Mi lesz a konverzióval?

Még nem felejtettük el, hogy a választások alatt a karikáspárt az egész országban azzal korteskedett, hogy hiva a konverzióval s különösen meggyékben az itteni karikások, az ugynevezett gazdasági szövetség, keményen verték a mellüket, hogy csakis ők tudják és akarják megmenteni a konverzióval az eladósodott gazdaközöniséget. Ma pedig, amikor a parlamentben tette kerülhetett volna a sor, az a furcsa helyzet állott elő, hogy éppen a karikásokkal szemben kell megvédeni még az eddigi konverziós törvényt is s a Magyar Párt és a többi ellenzéki pártok követelik a konverzióval a városi polgárságra való kiterjesztését is. Bukarestben nagy tüntetőgyűlés volt a konverzió mellett, amelyen tízezernyi tömeg előtt tartottak izzó hangú beszédeket volt miniszterek, tábornokok és egyetemi tanárok.

A Hargitában pedig r. r. ur most azt írja, hogy »ebben a pillanatban még minden bizonytalan«, s nem lehet tudni, mit hoz a jövő...

Mi az kérem? Hiszen ez az ur képviselőjelölt korában nem így beszélt! Hát mi lesz a gazdák és a többi adósok megmenésésével? Ez ma még a hatalmon levő karikások sem tudják? Hát akkor mit tudnak?

Buzavetőmag beszerzése.

Ránehezdedt a sors sujtoló keze a gazdaközöniségre. Eddig a termények értékesítésének a nehézségei okoztak éj-napi gondot. De volt legalább, mit eladni és volt is némi bevétel, amiből fedezni lehetett bár szűkösen az életfenntartás szükségleteit és fizetni lehetett a köztartozásokat.

Emberemlékezet óta azonban még nem fordult elő ez évig olyan silány termés, hogy ne legyen a gazdának vetni való búzája.

Az idén ez a helyzet. A rozsdá nyomoritotta el fejlődésében a búzát, amire jött a kánikulai hőség s ez elasztalta a még teljes állapotban levő szemeket, úgy hogy a legsilányabb mag került ki a kalászköböl, egyharmadrésztől egyhatodrészt arányban az előző évek terméséhez képest. Dacára a silány termésnek, az ilyen gyenge búzának sincs ára, nincs bevétel.

Még sokkal nagyobb baj, hogy vetőmagja sincs a gazdának, mert az ilyen silány magot hiában veti el, nem lesz termés utána.

A mezőgazdasági kamara aggodó gondossággal óhajt segíteni a nagy bajba jutott gazdaközönésen és más vidékről jó buzavetőmag beszerzését határozta el, amit a beszerzési árnál olcsóbban ad át a gazdákknak. A kamara maga, sajnos, nincs abban az anyagi helyzetben, hogy beszerezhetné a vetőmagot s azt hitelre vagy nagy árengedménnyel adhatná át a gazdaközönésnek.

A kormány 50 millió lejt bocsát e célra a hazai összes kamarák rendelkezésére, de azzal a feltétellel, hogy legkésőbb folyó évi december 1-éig vissza kell fizetni. De honnan, miből? Ha kiadja a kamara a beszerzendő vetőmagot hitelre, honnan fizeti vissza a pénzt? Annak a gazdának, akinek most nincs pénze, december elejére még kevesebb lesz.

Emiatt a kamara 120 ezer lej segélyt kért a kormánytól vetőmag beszerzéséhez, amit ne kelljen visszafizetni. Ez esetben mázsánként 200 lejt pótolhatna a beszerzendő buzavetőmag árához.

Az ajánlattevők a gyönyörű buza métermázsáját 720 lejért adják. Így ötszázhusz lejbe kerülne a gazdának. De ha a kamara a kért segélyt meg nem kapja, csak ötven lejt tud adni a saját pénztárából mázsánként. Ekkor már 670 lejt kell fizetni a gazdának minden mázsa buza után, előre.

Mikor a kamara a múlt hónapban az értesítést kibocsátotta, 450 lejt volt a buza mázsája a piacon és úgy vélte, hogy 500 lejért be lehet szerezni a vetőmagot. Azért 450 lejt befizetését kívánta mázsánként. A helyzet azonban a fenti értelemben megváltozott.

Azok a gazdák tehát, akik mázsánként számítva 450 lejt a kamarához már befizettek, egészítsék ki 670 lejre, mert a rendelést különben megtenni nem lehet. Az újabb jelentkezők ugyanannyit fizessenek be. Ha a kért kormánysegélyt megkapja a kamara, a különbözetet mindenkinek visszautalja.

Elhatározta a kamara, hogy ugyanolyan értékű zabért is ad cserébe buzát, ha a beszerzéshez a kormánytól kért kölcsönt megkapja. Akik így óhajtanak beszerezni a buzavetőmagot, könnyen kiszámíthatják, hogy mennyi zab kell egy mázsa buzáért a piaci ár szerint.

A szükségletet sietve jelentsék be a kamarához.

A Mezőgazdasági Kamara elnöksége

Ipartestületi ügyek.

Országos kirakó vásárok: szeptember hó 10-én Baromlaka, 12-én Nagyvárad, Székelykeresztur, 13-án Balavásár, 15-én Nagyszében, 16-án Hosszafalu.

Az összes tanonctartó mesterek figyelmét felhívjuk arra, hogy a tanonciskola igazgatósága ellenőrzés szempontjából a hivatalunknál nyilvántartott tanonclajstromból kiirta az összes tanoncok létszámát, akik tanoncszerződéssel vannak beszegődötve. Figyelmeztetünk minden egyes mestert, hogy tanoncát okvetlenül irassa be a tanonciskolába, mivel szeptember hó 15-ével az előadások megkezdődnek, azokat pedig, akik a beiratást elmulasztották, meg fogják büntetni.

F. hó 5-én Gyarmathy István ipt. elnök vezetése mellett, a kereskedő társulat kiküldöttjével együtt, egy 20 tagból álló bizottság jelent meg a vármegyei prefectusnál, akinél egy a betegsegélyzői, mint az állami adóhátrétek miatt folytatott irgalmatlan végrehajtásoknak a felfüggesztését kérik, rendkívül elkeseredett hangon tárva fel a prefectus előtt egy a kereskedők, mint az iparos osztály nyomoruságos helyzetét és fizetésképtelenségét. Gyarmathy elnök megdöbbenő szavakkal jelentette ki, hogy tovább sem az adófizetést, sem pedig a végrehajtási és árverési torturákat nem bírjuk, mert nincs munka és így jövedelem sincs, tehát fizetni nem tudunk, lefoglalt ingóságainkat pedig úgy sem lehet pénzzé tenni, ezzel az eljáró közegek csak fölösleges munkát okoznak és több szenvedést a polgárságnak. A tárgyaláson, amelyen Réti dr. képviselő és az új administrator is résztvett, a prefectus a legjobb indulattal kereste a lehetőségét a megsegítésnek, olyan értelemben, hogy az árverés a legkisebb fizetés esetében is felfüggesztesse, viszont Réti képviselő is megígérte, hogy az országházban is szóvá fogja tenni Udvarhely város polgárságának súlyos anyagi helyzetét.

Tekintet nélkül a személyre, megemlítendőnek tartjuk, hogy a helyzetet mindenesetre súlyosítja az, hogy az új administrator sem érti a magyar nyelvet. Emiatt az érintkezések csak tolmácsolás útján történhetnek, a népi igazi baját és kérését nem lehet tökéletesen megérteni az administratorral. Minthogy városunk lakosságának legnagyobb része nem tud román nyelven beszélni, a kormánynak a kinevezések alkalmával olyan megoldást

kellene keresnie, hogy a vezető tisztviselők a közönséggel érintkezni tudjanak közvetlenül is, vagyis, hogy a célból ismerjék a magyar nyelvet. Különböző ügyek intézésénél ennek a polgárok is, de maguk az ügyek is kárát vallják.

Ujabb részletes és fontos adatokat a konverzió ügyében, helyszüke miatt, a következő alkalommal fogunk közölni és megtárgyalni.

Az Ipartestület elnöksége.

A parlamenti vizsgálat

sorsa iránt megyeszerte nagy érdeklődést tanúsít a magyar közönség. A vizsgálat késése némelyekben már azt a kétséget keltette, hogy a vizsgálat örökre elmarad. Ilyen kétségekre ok nincs. A Magyar Párt csak nemrég adta át a vizsgálóbizottság által kívánt emlékiratot Vaitoianu tábornoknak, a vizsgálóbizottság elnökének, aki a bizottsággal együtt a mostani parlamenti ülés szak befejezése után, tehát előreláthatólag már a közeljövőben vármegyénkbe érkezik küldetésének teljesítésére.

Felhívás a nagyközönséghez.

Azon szomorú tapasztalat, amelyet hat hónapi betegségem alatt a vármegyei kórházban szereztem, mélyen megrendített és adta a gondolatot, hogy a nagytársadalomhoz forduljak azon kérelemmel, hogy legcsekélyebb áldozattal járuljon hozzá a kórházban sanyalódó szegénysorsu betegek életének megmentéséhez, tekintet nélkül azok vallására és nemzetiségére.

Igen gyakori eset, amikor az ember élete egy különleges orvosszer használatától függ, mely a kórház házi gyógyszerárában nincs meg. Ha a beteg rendelkezik annyi pénzzel, hogy ezen orvosszert beszerezze, élete meg van mentve, ha nincs, hiába való az orvos minden igyekezete, a beteg elpusztul, maga után hagyva özvegyet és árvákat. A kórház költségvetése a mai nehéz viszonyok között nem bírja el ezen különleges orvosszerek beszerzését és így esetekben a nagytársadalomnak volna erkölcsi kötelessége, hogy segítségére jöjjön életveszélybe jutott szegénysorsu embertársainak.

És ezen segélynyújtás sem nem nehéz, sem nem terhes, csak egy kevés emberszeretet kell hozzá. Ha a vármegye minden családfenntartó tagja hozzájárulna évente csekély 5 lej adománnyal, egy oly alap gyűlne össze, amelynek terhére beszerezhetők volnának a szegénysorsu betegek életének megmentéséhez szükséges különleges orvosszerek.

Az ily módon összegyűjtött adományokat egy a társadalom minden rétegéből és közbecsülésben álló egyénekből összeállított bizottság venné át a kezelés végett a Nemzeti Bankba helyezné el, ahonnan a hitelező gyógyszerár a bizottság utalványozására felvehetné az orvosszerek árát. A bizottság szigorúan ellenőrizné, hogy ezen alapról kizárólag szegénysorsu betegek részesüljenek segélyben akkor, amikor a különleges orvosszerek használata nélkülözhetetlen.

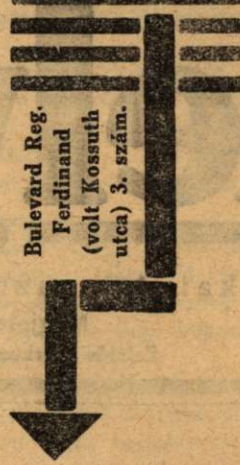
Kérelmemet a vármegye összes polgáraihoz intézem, kérve őket az emberbaráti szeretet nevében, hogy ezen alap megteremtéséhez mindannyian járuljanak hozzá csekély 5 lejes adományaikkal, mellyel emberi életet mentenek meg és lelkiüknek keresztényi megnyugvást szereznek.

A gyűjtés módjának megállapításához a vármegyei prefectus ur szives támogatását és tanácsát fogom kikérni és ismerve a vármegye minden közügye iránti meleg érdeklődését — tudom, hogy támogatását megtagadni nem fogja.

Nistor Joachim, nyvg. tanfelügyelő.

x **Tanuló leányok** német családnál ellátást kaphatnak. Zongora a háznál. — Értekezni lehet a Heitz-üzletben.

Rendkívül olcsó áron

szeresheti be szükségletet harisnyákból, keztükből, ridikulókból, kombinékból, külföldi Kelim hárászokból, közimunka anyagokból, női fehérneműekből, pulover- és golfkabátokból.

Olcsó árak! Szolid kiszolgálás!

Állandó gyári lerakat.

Ordelt János-cégnél.

A szövetkezetek szervezkedésének újabb eredménye Udvarhelymegyében.

(1. folytatás és vége.)*

A még hátralevő és eddig még be nem kapcsolódott tejszövetkezetek bejelentésének figyelembe vételével ilyenformán a jövő év elején ezen akció kb. 50—60 tejszövetkezet vajtermelvényeit és esetleg egyéb élelmiszereit fogja értékesíteni és így heti 5—6 ezer klg. vajat fog tudni szállítani, ami azt jelenti, hogy a vajárakat ezental az erdélyi piac, illetve ezen akció fogja diktálni és szabályozni.

Ennek a tervszerű szervező munkának az előnye az áralakulás szempontjából már az első lépésnél mutatkoztak s ha egyedül ebből a szempontból vizsgáljuk a kérdést, úgy az tulajdonképpen célját már el is érte, mert ezen szövetkezetek összefogása következtében az áralakítás spekulációs elemei kezdtek kiszorulni, ami a felesleges közvetítés kimaradását, tehát a gazdasági élet egyik ágazatának közvetlenebb menetét biztosította.

Fontos és döntő jelentőségű e mozgalomban az, hogy ennek a feladatnak csakis a kellően kiépített szövetkezeti hálózat képes megfelelni, sőt egészen bizonyos, hogy ezen szövetkezeti szervezkedés közreműködése nélkül ezen célkitűzés nem volna megvalósítható.

Ezen közös vajértékesítő mozgalom egyedül a tejszövetkezetek védelmezésére alakult, mert a tejszövetkezetek valóságos megtestesítői a szövetkezeti önszervezés elvének s nincs még egy olyan szövetkezet, amelyben az altruizmus gondolata erőteljesebben volna kifejlődve és amely egyenesebben a mai csapások által sújtott gazdák megsegítésére, pénzzel való ellátására irányult volna, mint éppen ez a szövetkezet.

Egy másik ok, amiért ennek a mozgalomnak a megindítása szükséges volt, az, hogy a szövetkezetek vizsgálata alkalmával megállapítást nyert, hogy a legtöbb szövetkezetet a közvetítő elemek kihasználták, tartozásaikat (a vajért járó összeget) nem fizették meg, amely összegekkel számtalan helyeken még most is tartoznak és a legtöbb szövetkezet lényegesen kevesebbet kapott a termelvényeiért, mint amennyi az átlagos ár lett volna és kevesebbet kapna most is, ha ezen akció meg nem indult volna.

Szükséges volt ezen mozgalom megindítása és további kiépítése azért is, mert közismert dolog, hogy a tejszövetkezeti munka a község egyik legjelentősebb gazdasági tényezője, amit fel kell karolni és hova-tovább

jobban és jobban kiépíteni. A tejszövetkezeti munka aktív segítsége nélkül egy-egy falu gazdasági élete már rég összeomlott volna és nagyon sok község nem állana úgy, mint ahogy áll, ha a tejszövetkezet nem tartaná a falusi emberekben a lelket.

Anyagi érdeke és erkölcsi kötelessége tehát mindenik tejszövetkezetnek, hogy ezen akcióba belépjen, miáltal meg lesz mentve attól a sok bajtól, kellemetlenségtől és ráfizéstől, amit legjobban maguk a tejszövetkezetek ismerhetnek. Éppen ezért, míg ezen óhajtott célt teljes egészében elérjük, kérjük a tejszövetkezetek vezetőit és tagjait, hogy fokozott munkával és lankadatlan kitartással dolgozzanak saját érdekükben e közös vajértékesítő akció megerősítésén és további fejlesztésén, mert ezen mozgalomnak minden törekvése oda irányul, hogy a tejszövetkezeteket minden tekintetben segítse, fejlessze és ezáltal a tejszövetkezetek gazdaközségén a lehetőséghez mérten könnyítsen és az e nyomasztó válságon átsegítse. L. D.

Nem tudnak leszokni mérgezett fegyvereikről. Több bukaresti lap Solomon Virgil megyénkbeli képviselőnek egy olyan »parlamenti beszédét« közölte, amelyet Solomon a parlamentben soha el nem mondott. A költött beszédben, a lapok közlése szerint, Solomon azzal a rágalommal illette a magyar képviselőket, hogy Budapesttel fizetett meg magukat. Laár Ferenc magyarpárti képviselő felháborodva tiltakozott a rágalom ellen és erőlyes megtorlást követelt a képviselőháztól, hangsúlyozva, hogy a parlamentben el nem mondott beszéd csak a Solomon mesterkedése folytán kerülhetett a bukaresti lapokba. Laár Ferenc teleplezése nagy izgalmat és az ilyen visszaéléssel szemben való felháborodást keltett a képviselőházban s az elnökség szigorú vizsgálatot és elégtételt ígért.

Szállítási iroda.

Van szerencsém értesíteni a n. b. közönséget, hogy

szállítási irodámat

a Bul. Reg. Ferdinand (volt Kossuth-u.) 20 sz. alatt rendeztem be.

Vállalok mindenféle fuvarozást és költöztetést a legutányosabb díjtételek mellett.

Építkezéshez szükséges homokot és kavicsot szállítok

A „Grupajul Român S. A.” vasuti áruforgalmi és Colli Express társaság képviselőjei.

Debitzky Béla.

* Első közlemény az aug 20-iki 35. számban.

Van aki tagadja, van aki bevallja, hogy mégis legjobban

ROMÁN LAPSZEMLE.

A *Calendarul* aug. 24-ikén a magyarok néhány olimpiai sikerével kapcsolatban jelenti, hogy a budapesti sajtó újabb irredenta-dallamokba kezdett. Tiltakozik az ellen, hogy a magyar nép továbbra is rabja legyen a dekadens kisantant-népeknek. A budapesti diplomáciának sikerült újabb személységeket megnyerni a revízióknak. Georges Ruex Debrecenben előadást tartott Magyarország jogairól. A Pesti Hírlap nyomán ismerteti az előadást. Kivonatossal közli a Magyarságnak is egyik cikkét, amely Hlinka azon kijelentésével foglalkozik, hogy a Felvidék a magyar időben nem volt olyan nyomorban, mint ma.

A *Lupta* aug. 27-iki számában Hans Otto Roth parlamenti kijelentésével foglalkozik. Kétkelkedik abban, hogy ezek egyeznének az egész német párt véleményével. Mióta Brandsch lett a kisebbségi államtitkár, Roth állandóan elégedetlen. Legutóbbi parlamenti beszédénél éles ellenzéki álláspontot mutatott, semmit sem akart elismerni az 1929. évi nemzeti parasztpárti kormány kisebbség iránti jóindulatu magatartásáról, sem a mai kormány hasonló állásfoglalásáról. Maniu pártjának kisebbség iránti magatartása általában a romániai kisebbségi rezsim nem indokolja Roth panaszaival. Miért nem fordul Roth panaszaival Brandschhoz, vagy beszédével bizalmatlanságát akarta kifejezni. Nagyon természetes, hogy a külföldi adóságek kérdésében Roth Németországhoz hasonló eljárást ajánl Romániának, de a nemfizetés nem lehet programja a komoly pártoknak.

A *Vitorul* aug. 27-ikén szintén Hans Otto Roth-nak előbb tárgyalt beszédével foglalkozik. Mikor Roth ellenzéki magatartást kezdett felvenni, egy kormánypárti figyelmeztette, hogy őt is a kormány listáján választották meg. Roth válaszában rámutatott arra, hogy a szászok nélkül a románian nem kapta volna meg a többséghez szükséges 40%-ot. Erre egy magyarpárti közbekialtóit, a kormánypárt felé fordulva: »Önök a kisebbségi szavazatokkal választották meg.« Ez egy ropant megalázó dolog. A kormány a svábok, a szászok, ukránok és a Magyar Gazdasági Szövetség nélkül nem kapott volna többséget, úgy, hogy a mai kormánypártot bátran Hans Otto Roth többségének lehet nevezni. A kormány és a parlament tekintélyét nagyon kétségessé teszi az, hogy a többség a népkisebbségek teremtménye.

A *Calendarul* szept. 3-ikán vezércikket közöl arról, hogy Temesváron megalakult a háboruellenes liga. Megalakítói a kommunista internacionale agensei voltak, akik e város nem román és románellenes elemeit a nemzetközi demagógia eszközeivel tömörítik táborukba. A cikkírónak nem volna kifogása ellene, ha a román érdekeknek kategorikus fenntartása mellett alakították volna meg egyesületüket. De céljuk nem a 800 000 ember feláldozásával megszerzett területek megvédése, hanem a külső ellenségekkel való szoros együttműködés. E területek a románoké, amelyekből egy talpalatnyit sem lehet elvenni vérengzés nélkül. Ezek az örületből született eszmék, épp oly távol vannak a románságtól, mint Henri Guérunt, Romain Rolland és Henri Barbusse. A temesvári liga szervezője egy notórius kommunista. Egy négyzetmilliméternyi föld többet ér a románoknak, mint a nemzetközi emberiség kalózái. Romain Rolland itt nekünk semmit sem használ. A többiek sem üldöztük el azal szigorral, amit megérdemelték volna. Barbusse Bukarestben járt s hazamelve »Les bureaux« című röpiratában Romániát büntös módon gyalázza. A drágán fizetett békét a románság őrizze tovább, mint eddig: lábhoz tett fegyverrel.

x **Német nyelvből** privát órákat ad: dr. Szabó Józsefné, Kossuth-utca 36.

SPORT.

Vasárnap fejeződtek be az »Udvarhely« egyéni teniszbajnokságaiért folyó versenyek. Érdekes küzdelmek voltak, s örömmel állapítható meg, hogy nekilendülés indult meg e téren is, ami nagyrészt Csiky Bandi érdeme, aki a négy napos versenyt is lelkes ámbícióval rendezte. Az eredmények a következők:

Férfi egyes: 1. Csiky Bandi, 2. Florián László, 3. Andres Béla. Döntő = 6:3, 6:3. **Férfi páros:** 1. Csiky—Frölich, 2. Florián—Asztalos, 3. Czere—Dénés. Döntő = 11:9, 6:3. **Vegyes páros:** 1. Csiky—Florián, 2. Florián—Ébert, 3. Asztalos—Loschdorfer. Döntő = 6:4, 6:3. **Férfi egyes II. osztály:** 1. Czere Leopold, 2. Sámson József, 3. Khell Zoltán. Döntő = 6:4, 6:4. **Női egyes:** 1. Florián Karola, 2. Imreh Ibolyka, 3. Ébert Hajnalka. Döntő = 6:3, 6:4. **Női páros:** 1. Florián—Loschdorfer, 2. Imreh—Ébert. Döntő = 7:5, 6:4. **Ifjúsági egyes:** 1. Imreh Gabi, 2. Hartwig Pistuka. Döntő: 6:4, 3:6, 6:2. — Vasárnap Székelykeresztúron játszanak teniszszőzink barátságos mérkőzést az ottani teniszszőzökkel.

Homoród—Lomás 3:1. (2:0.)

Szept. 4-én, vasárnap volt a Szentpálon most megalakult Homoródmonti Sport Egylet football csapatának második nyilvános szereplése, barátságos mérkőzése a homoródi Lomással Homoródon.

Az eredmény az ujonnan alakult szentpáli csapatra rendkívül hízog, amennyiben ellenfele a Lomás régi bajnok-csapat volt. Az eredmény egy szép akciókkal élvezetessé tett erős játék tényleges mérlegül tekintendő. A szentpáli csapat: Herman K. — Szentgyörgyi I., Cseke P. — Firtos Á., Bakcsi J., Hegyi I. — Gálffy D., Hegyi II. Szentgyörgyi II., Darkó S. és Mátéffy A. felállással játszott, míg a Lomás játékosai: Szász T. — Jakab J., Rizáli J. — Hoffner J., Fori J. Pintea Gh. — Prolovics J., Máté S., Mester M., Pásztor S. és Pista M. voltak.

A játékot a Lomás kezdi, de már az első bravuros akcióval a labda a Homoród birtokába kerül és ettől kezdve egymás után következnek a Homoród veszélyes támadásai; míg a Lomás ifju kapusa kitünően véd. Gálffy lövéséből a Homoród első gólját így is könnyedén és korán szerzi meg, amit később a 23. percben Hegyi II. lövéséből követ a második gól. A második félidő 4-ik percében a Homoród »11«-est vét, amit Prolovics értékesít, megszerezvén így a Lomás egyetlen gólját. Ezután változatos, rendkívül erős játék folyik mindkét részről, de a védelem mindkét részről helyt áll. Az utolsó percekben a Homoród lefutása, Darkó-Mátéffy összjátékával, Darkó éles lövését a kapus kiütéssel védi, amit Mátéffy közvetlen az »5«-ös vonalról menthetetlenül küld a hálóba és így beállítja a végeredményt.

A Lomás revansot kért, melyet a két csapat a Homoród szentpáli pályáján fog lejátszani vasárnap, f. hó 11-én délután 5 órai kezdettel.

Soványok—Kövérek 6:2. (2:2.)

A múlt vasárnap nagyszámú közönség érdeklődése mellett folyt le városunkban a kövérek és soványok barátságos mérkőzése, melyen mindkét csapat emberei derekasan igyekeztek feladatuknak megfelelni.

Csütörtökön a törpe csapat—Oldboy-csapat közti mérkőzést a törpék nyerték meg 2:1 arányban. (Félidő 1:0) A törpék a játék során állandó fölényben voltak s az Oldboy csapatot a kapus jó védeése mentette meg a nagyobb vereségtől. A gólokat a kis Schmietz és az ifj. Luka rugták, míg az Oldboy vigaszgólját Bartalis.

Vasárnap, 11-én az M.T.E. bajnoki mérkőzést játszik Medgyesen, hová drukkereket is olcsón visznek. Jelentkezni lehet Markon titkárnál. Indulás reggel 7 órakor.

A magyar és a világirodalom legérdekesebb új könyvei.

A KÖVETKEZŐ ÚJ KÖNYVEK ÉRKEZTEK ÉS KAPHATÓK A

KÖNYVNYOMDA R.T.

Üzletében:

Asch: Moszkva.	168 leu
Asch: Pétervár.	168 »
Károlyi Imre: Örvény szélén.	100 »
Kreuger szerelmei	57 »
Munthe: San Michele I-II.	234 »
Dreiser: Amerikai tragédia I-III.	234 »
Aldanov: Thermidor.	90 »
Roth: Hiób	84 »
Pitigrilli: 18 karátos szűz.	96 »
Glyn: A szerelem órája.	66 »
Zilahy: Két fogoly	90 »
Zilahy: Szőkevény.	80 »
Szabó Dező: Karácsony Ko'ozsvárt	120 »

Ezenkívül az Athenaeum rendkívül népszerű, csinos vászonkötésű 2 pengős kötetei, kötetenkint 60 leu. Butoralbum 200 leu.

HIREK.

Szept. 9.

Politikai nyilttér.

— Az ezen rovatban levő közleményeket ne tessék komolyan venni. —

Keresek megfelelő díjazás mellett hiteltérdemlő tanukat, akik politikai végszükség esetén kellő időben igazolni tudják, hogy a 82 ösökkal én is együtt harcoltam a fronton. Sebesülés, esetleg hősi halál bizonyítása külön díjazatik. Levelek »Tévedés kizárva« jeligére nem ennek a lapnak a kiadóhivatalába küldendők.

Évmegnyitás és vendiák-egyesületi közgyűlés a róm. kath. főgimnáziumban. Ünneplés keretében közli nyílják meg az iskolai évet szeptember 15-én (csütörtök) délelőtt a róm. kath. főgimnáziumban. D. e. 9 órakor főpapi misét pontifikál Pál István pápai prelátus, püspöki biztos és prédikál Papp Dénes vallásnár. Mise után a szülők, tanulók és vendiákegyesületi tagok a főgimnázium tornacsarnokába vonulnak, ahol Biró Lajos igazgató szöveget intéz az ifjúsághoz, majd pedig az iskolai törvényeket olvassák fel.

Az évmegnyitás után nyomban a Vendiák Egyesület tartja meg évi közgyűlését, amelynek legfőbb tárgya lesz a tagsági díjaknak a mai pénzügyi viszonyokhoz mért megállapítása. Az évmegnyításra a szülők, tanügybarátokat, a gondnokság és Vendiák-Egyesület helybeli és vidéki tagjait ezután is szeretettel hívja meg a főgimnázium igazgatósága. A Vendiák-Egyesület közgyűlésén való megjelenés minden tagra nézve azért is kívánatos, hogy az ott megállapított díjat ezután mindenkinek pontosan kell fizetnie. A vidéki tanulók szept. 14-én délután jöjjenek be.

Halálozás. *Lókodi Sándor Balázs dr.* volt cs. és kir. főorvosorvos, az Országos Társadalombiztosító Intézet ny. helyettes főorvosának 63 éves korában történt elhunytát közli egy Budapestről érkezett gyászjelentés. Az elhunyt, aki több magasfoku háborus és békebeli kitüntetést is szerzett, vármegyénkbeli való származású. Homoródmáson született, ahol édesapja unitárius lelkész volt, s rokonságából többben ma is körünkben élnek.

Bucsu Zetelakán. Zetelakán a szokásos kisasszony napi búcsút a tegnapelőtt tartották meg, amely alkalommal a szentmisét Pál István prelátus végezte fényes segédlettel, az ünnepi predikációt pedig Trefán Leonárd ferencrendi főatya, a kiváló szónok mondta.

Egyházközségi közgyűlés. Súlyos problémák megbeszélése végett a helybeli róm. kath. egyházközség f. hó 25-én közgyűlést tart, amelyre az egyházközség összes tagjait ezután is meghívja az elnökség.

A pénzügyigazgatóságról. Sipos Bálintot, a helybeli pénzügyigazgatóság nyugdíjosztályának főnökét Cahulba (Basarabia), Pakó Albert osztályfőnököt pedig Tulceába helyezték át.

Tűzriadalom izgalma futott végig a városon most pénteken este. Szírenajelés, tűzoltókürt, kiabálás zajlott és az emberek százai rohantak a szombatfalvi városrész felé, míg kiderült, hogy az aggodalom és futás felesleges volt, Ugron Ákos égettett szemetet, s ennek lángja és füstje keltette a komoly tüzeset hiedelmét a kötelességtudó tűzoltóorban, aki nem is gondolhatta, hogy valaki éppen most, amikor egymásután ismétlődtek tüzesetek, a város belterületén szeméthalmot gyujtathasson fel.

A székelyudvarhelyi református egyház Ifjúsági Kerestényén Egyesülete szeptember hó 18-án, vasárnap este 6 órakor tartja felavató ünnepségét, változatos műsoru vallásos estély keretében a ref. templomban. Az érdeklődők figyelmét már most felhívja az egyesület vezetősége.

A magyar revíziós mozgalom. A magyar revíziós liga Budapesten, szeptember 5-ikén nagygyűlést tartott, a melyen Herczeg Ferenc, a neves író, Nagy Emil képviselő és többen szólaltak fel. — Herczeg kijelentette többek között, hogy minden erőnek, politikai különbség nélkül, össze kell fognia, mert »ebben a szerencsétlen országban nem lehetséges addig emberi élet, amíg a trianoni szerződést nem revideálják«.

Nem volt jó pénztárnoknak. Fábrián József Korond községi pénztárost a prefect elmozdította állásából, azzal az indokolással, hogy nem megfelelő ember ebben a tisztségben. Fábrián József régi, közbecsülésben álló alakja a vármegye közéletének. Éveken át viselt előljárói tisztségeket, állandó tagja volt a régi törvényhatósági bizottságnak. Erkölcseleg és vagyoniilag is mindig hitelképes ember volt s a közügyek iránti buzgóságát jellemzi mostani tisztségében tanúsított magatartása is: a napokban átadott községi pénztárban, amely mindössze 31 lejből állott, semmi hiány nem volt az ő terhére, ellenben még neki van több mint 8000 lej kapnivalója, mely összeget a községi óvoda költségeire fizetett ki a sajátjából — a község helyett. Kötéllel kellene fogni a mai világban az ilyen pénztárosokat a községekbe, nem pedig elcsapni. Egyetlen egy hibáját tudjuk mi is Fábrián Józsefnek, azt, hogy — magyarpárti. . .

Egy udvarhelyi vendéglős töprengése.

— Azt olvasom a lapokból, hogy Máthás Andrásról a vonaton tízezer lejt elloptak. Engem az esethől csak az izgat: vajjon erre felé utazott-e a pénzzel a »senátor« ur? . . .

